

W znakomitej większości rękopisy średniowieczne zawierają **więcej niż jeden tekst**. Nawet w przypadku ksiąg określanych w katalogach **jednym tytułem, bądź jednorodnych pod względem typu**, jak np. Biblia czy antyfonarz, mamy do czynienia z wieloma dziełami, ułożonymi według określonego porządku. Podobnie późnośredniowieczne zbiory kazań czy żywotów świętych, to w swej istocie celowe kolekcje dzieł zgromadzone w jednym nośniku. Określony układ treści czy porządek ikonograficzny są ważnym elementem interpretacji. Znacznie więcej problemów badawczych przysparza inna kategoria rękopisów, a mianowicie zgromadzenie w jednym woluminie **wielu tekstów, których wzajemne relacje są trudno uchwytnie**. Tego typu kodeksy opisywane są zazwyczaj w katalogach jako *Varia* (niekiedy z dopowiedzeniem: *theologica*, czy *iuridica*), *Miscellanea*, a w kręgu niemieckim jako *Sammelhandschrift* (brak polskiego odpowiednika). Jeszcze inną – choć pokrewną – kategorię rękopisów stanowią zapisane, niekiedy w przeciągu wielu lat, **składki z różnymi tekstami**, które postanowiono **oprawić razem i stworzyć jeden wolumin** (np. rękopisy średniowiecznych studentów). Praktyka gromadzenia tekstów w jednym nośniku została przejęta również przez właścicieli pierwszych książek drukowanych. Książki takie, określane jako „**klocki introligatorskie**”, podobnie jak wymienione wyżej rękopisy stanowią wdzięczny i nierozpoznany jeszcze obszar badawczy. Niewątpliwie, ich powstawanie było związane z zapotrzebowaniem na teksty, ale zagadką do rozwiązania pozostaje zamysł twórcy (kopisty, właściciela) takiej wielotekstowej książki. Czy rękopisy i klocki introligatorskie stanowiły zbiór przypadkowo zgromadzonych tekstów, które ktoś postanowił oprawić razem? Czy odzwierciedlały one określony porządek i były wyrazem organizacji dostępnej wiedzy? Czy teksty zostały zgromadzone w jednym woluminie z racji ich użyteczności – jak w przypadku historiografii: późnośredniowieczne kolekcje, badane ponad 50 lat temu przez Jacka Wiesiołowskiego?

W ramach konferencji planowane są referaty na tematy szczegółowe (o pojedynczych rękopisach, klockach, metodach organizacji i integrowania elementów książek itp.), przewidywany jest również panel dyskusyjny o możliwościach i ograniczeniach badawczych w studiach nad tego typu zabytkami.

PROPONOWANE ZAGADNIENIA

1. **Typy zbiorów:** kolekcje sensu stricto (np. zbiory kazań, księgi liturgiczne), książki wielotekstowe (*Varia*, *Miscellanea*, *Sammelhandschrift*), kolekcje tematyczne (ze względu na dobór tekstów, np. historiograficzne) i/lub funkcje tekstów (np. kolekcje duszpasterskie).
3. **Celowe kolekcje czy przypadkowe zbiory?** Twórcy, właściciele, użytkownicy.
4. **Jednolitość i / lub różnorodność przekazu.**
5. **Historyczne metody organizacji i integrowania elementów** książek (składki, zdobienia, sposób organizacji procesu introligatorskiego itd.)
6. **Klocki introligatorskie** – rękopisy i druki – jako problem badawczy.
7. **Integralność kodeksów a konserwacja-restauracja.**
8. **Problem klasyfikacji i opisu** książki jako zbioru.